

پارسی دری

این نظم را در گذشته ها خامه نموده بودم؛ برای اینکه ثبوت شود که با شعر حقیقی هر موضوع را میتوان در قید وزن و قافیه شرح و بیان نمود؛ زیرا شعر هنری سرودن یک علم و هم یک هنر است؛ اگر ازین دو یکی ناقص باشد؛ کلام شعر نخواهد بود
 « راهی سی آبی »

مفاعیلین - مستفعلن - فعولن

پارسی دری

تا جهان زنده بنام انسان شد	-----	از نور سخن آدم جاویدان شد
آنچه کرد و دید بدودست و دیده	-----	همه را با سخن بیان فرموده
پارسی سخن آمد در انجمن	-----	بباید یاد کرد از مؤبد کهن
پارسی پارساست و بتازی مؤبد	-----	پارسی کرده انداین نام را زاید
بناشد نام پارسی با نامشان	-----	ببارید برف ایام بـر بامشان
نبردند این اصطلاح تا کنونها	-----	نداند زبان شیران میمونها
چو ناهل را آمد بدست اقتدار	-----	فسرده پارسی شد در انجام کار
شکستند نام پارسی را بفارسی	-----	زدودند خصلت پارسی ای دری
هزار و دوصدسال سنتی زبان	-----	ته ریختند آنرا چو شی ای رایگان
برباد دادند تاریخ پارسی زبان	-----	فزودندش اغراق آشکار و نهان
چو بزدل ندارد بخود اتکاً	-----	رود در پی گنجینه پیشین ها
این زبان میراث نیاکان ماست	-----	روزگار رفت حال نوبت پیمان ماست
نه پارسی متاع است نه گنج و نه زر	-----	چشمه نیست از معانی پرزگوهر
چوریزند بچشمه گل و سنگ بسی	-----	کُشد تمکین دری در پارسی کسی
بدری جفاست گراز پارسی جداست	-----	چون پارسی و دری باهم یکجاست
پارسی مادر است دری فرزند او	-----	نه آرد دوری در بین مرد نیکو
چو فرزند ندارد ز مادر نشان	-----	زیبگانه بیش نیست اندر میان
آنکه نداند مبانی سخن را	-----	نه تمیز تواند نو ز کهن را
آنکه در باب نو گفته آغاز کرد	-----	چون کهنه شناسد مشیت خود باز کرد
که هر نو از درون کهنه خیزد	-----	چنانچه جوانه از دانه خیزد
هر کس که دانه افسرده ریزد	-----	افسرده را کجا جوانه خیزد
چنانچه بدانه کند حقارت	-----	کی باشد در جوانه اش بشارت
پارسی دری کهنه از چند هزار است	-----	هر جهش نو بر آن استوار است
چو پارسی زبانرا اصولی بود	-----	تخطی نمودن فضولی بود
گذاشتند پیشینیان بمالین اصول	-----	که مارا نشاید کردن زان عدول
که در نظم و نثر یاد گرفت و نوشت	-----	گذاشتند آثار یکه هستی سرشت
گر نداریم پیشنهاد و داوری	-----	نباید در هم ریخت بنیاد دری
بنای نثر بر سه تحرک باشد	-----	که بر حروف همچو ملانک باشد

هر حرف رادر آرد بلفظ دری	-----	روشن آید چو احکام سروری
هر نظمی را آغاز بر پایه کنند	-----	پایه را استوار بر وزنه کنند
چنانچه در پایه وزنی نه آید	-----	چون سخن بی وزن نظمی نزیاید
نظم در بنا بسان میزانتست	-----	دو کفه اش برابر در میانست
در پلهٔ چون است در دیگر چنان	-----	نه دیگر این باشد مانند میزان
در سرشت نظم گر وزن غائب آید	-----	چنان بر کس کری مخاطب آید
کری که نه زگوش گران و باشد	-----	بلکه چشم عقلش نهان و باشد
نامند شعر سطور کوتاه و دراز	-----	نه آید در آن وزن و قافیه ساز
به سخن روا چنین جفا کنند	-----	که این هجوه را شعر ادعا کنند
که چنین کلام را نه شعر نامند	-----	نه شعر را به اهانت بانجامند
بنائی سخن چون بیاری شود	-----	از اصول آن باید تاسی شود
آنکه سخن گوید اصول نشناسد	-----	به نشخوار حروف مشغول و باشد
چون سخن مبرا از اصول آید	-----	بہتر ناگفته ای از فضول آید
بپاس سخن گویان ارجمند	-----	نیکو زیستند سخن گفتند برومند
که تخم سخن رادر جهان کاشتند	-----	زیاری ای دری مایه برداشتند
بہترزجان نثر و نظم عزیز داشتند	-----	رایت قانون در سخن افراشتند
از اینجاست که سخن جاویدانه شد	-----	شہرہ و مشہوردر ہر سامانہ شد
فرہنگ پارسی ای دری رفت ہر جا	-----	ز بلخ تا ہری دہلی و بخارا
ز شوکت شأن و قر پارسی زبان	-----	جز نظم و نثر دیگر نمانده نشان
حال متون را تحریراز نو میکنند	-----	آبروان برگشت آبرو میکنند
نه از بہر شأن پارسی چون کنند	-----	بافر اش سوداگری مضمون کنند
دروہم نمی گنجدآب آید بمبدأ	-----	تیرچو رفت از کمان باز نآید بجا
بخاک پاک بزرگان این جفاست	-----	کہ ژاژخائی در وصف شان نارواست
سطریکہ نوشته شد چندصدسال قبل	-----	اکنون آنرا مسخ کردہ کو بند بطبل
چنین نہ راہ و رسم مردان بود	-----	نہ پابند بہ تدبیر انسان بود
چون شگفت نامہ دری ای پارسی	-----	آمد ز گفتار «راہی سی آبی»
دامن اندیشہ بگفتار باز کرد	-----	کجی کس بتیغ سخن ساز کرد
در قید وزن سخن مدارا نمود	-----	تا قافیہ شعر یکسرہ پیدا نمود
بوسہ زدسلک سخنگویان راست	-----	سر گذاشت در قدم پیری کیاست
نغز چنان گفت بیاری دری سخن	-----	نالہ بر آمد ز قمری ئی کهن
شایستہ سرودن ز بلبل آید	-----	بوی خوش تنها از قرنفل آید
نالہ قمری در قید سخن نیست	-----	کہ دوست نادان بہتر ز دشمن نیست
قمری پیر سخن را تباہ نمود	-----	ندانستہ دانش ادعا نمود
چونکہ نداند گوید کہ نداند	-----	در شاخ بلند آشیان بماند
آنکہ نداند گوید کہ بداند	-----	تمام عمر در خاشاک گیر و ماند